

Venezuela- Yeni Soğuk Savaşın Kurbanı Mı?

Dr. Elnur İSMAYIL

Dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip olan Venezuela'nın¹ ekonomisi petrol ihracatına bağımlı olup; bütçesinin yaklaşık %95'i petrol ihracatından elde edilmiş gelirden oluşmaktadır. Venezuela, 2014 yılında dünyada yaşanan petrol fiyatlarındaki krizden en fazla etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. 2014 ve 2015 yıllarında yaklaşık küresel piyasalarda %50 değer kaybeden petrol fiyatları, Venezuela'nın petrolden elde ettiği kazancının yıllık 80 milyar \$'dan 20-25 milyar \$'a kadar düşmesi ile sonuçlanmıştır. Venezuela ekonomisinin hiper enflasyon yaşayacağı öngörülmüş; bu yöndeki görüşler geçtiğimiz yıllarda kendini doğrulamış ve ülkedeki ekonomi sorunlar günümüzde de derinleşerek devam etmektedir. Bu bağlamda yaşanan ekonomik sorunlardan dolayı Venezuela'da 3 milyon civarında insan mülteci konumundadır. Venezuela'daki politik ve ekonomik kriz uluslararası sistemi Soğuk Savaş yıllarında olduğu gibi ikiye bölmüş gibi gözüküyor. Türkiye örneğinde olduğu gibi istisnalar olsa da; Venezuela Devlet Başkanı Maduro'ya destek olan ve karşı çıkan devletler sağ-sol iktidarlar olmak üzere ideolojik olarak tavır almaktadırlar.

Bu analizde, Venezuela'nın bugün karşılaştığı politik ve ekonomik krizin nedeninin Hugo Chavez ve Nicolas Maduro iktidarlarının izledikleri yanlış politikalarından mı kaynaklandığı; yoksa iddia edildiği üzere ABD önderliğindeki Batı blokunun uyguladığı ekonomik yaptırım politikalarından mı? sorularına cevap aranmaktadır. Yeni bir tez olarak, Venezuela'daki sorunların Yeni Soğuk Savaş'ın bir etkisi mi olduğu görüşü de tartışılmaktadır. Venezuela'daki sol rejimi sonlandırmakla ABD, arka bahçesi olarak gördüğü Latin Amerika'da Rusya ve Çin'in etkisini mi yok etmeyi amaçlıyor?

Krizin Arka Planı ve Venezuela'daki Devlet Başkanlığı Seçimleri

1999 yılından itibaren Venezuela'yı yöneten Hugo Chavez'in ölümünden sonra iktidara Nicolas Maduro geldi. 2013 yılından beri yönetimde bulunan ve Venezuela Birleşik Sosyalist Parti (PSUV) Başkanı görevini de yürüten Ni-

¹ Venezuela'da petrol rezervi yaklaşık olarak 513 milyar varil olarak bilinmektedir. 1975 yılında petrol endüstrisini millileştiren Venezuela ilk devlet petrol şirketi PDVSA'yı kurmuştu.

colas Maduro hükümeti belki de Venezuela tarihinin en krizli dönemini yaşamaktadır. Maduro hükümeti Yargıtay ve diğer devlet kurumlarının hemen hepsini kontrol etmektedir. Ancak istisna Venezuela Ulusal Meclisi'dir ki, son seçimleri kazanan muhalifler parlamentoda yaklaşık %60 çoğunluğa sahiptir. Günümüzdeki krizin arka planında, muhaliflerin çoğunluğunun elinde bulundurduğu Ulusal Meclis'te Başkanlık görevi yürüten Guaido'nun, 23 Ocak 2019'da kendisini geçici Devlet Başkanı ilan etmesi dayanmaktadır. Bunu müteakiben, ABD ve Batı yanlısı diğer birçok devlet Guaido'nun Başkanlığını tanıdığını duyurmuştur.

“*Maduro iktidarının muhalifleri gözaltına almaya başlamasıyla protestolar şiddetlenmiştir. Bu nedenle 2015 yılının Aralık ayında muhalifler birleşerek, son 16 yıl içerisinde ilk defa parlamento seçimlerini kazanmış; böylece sorunlar yeni boyut alarak, Maduro iktidarı ile muhalif Ulusal Meclis arasında krize neden olmuştur.*”

Tabii krizin arka planını sadece son günlerde yaşanan gelişmelerde aramamak gerekmektedir. Bu süreç 2014 yılının başlarında Venezuela'da başkaldıran Maduro karşıtı protestolarla başlamaktadır. Rusya'nın 2014'te Ukrayna'ya müdahalesi ile Venezuela'da da Maduro hükümetinin ekonomik politikalarına ve ülkedeki mali krize karşı protestolar başladı. Maduro iktidarının muhalifleri gözaltına almaya başlamasıyla protestolar şiddetlenmiştir. Bu nedenle 2015 yılının Aralık ayında muhalifler birleşerek, son 16 yıl içerisinde ilk defa parlamento seçimlerini kazanmış; böylece sorunlar yeni boyut alarak, Ma-

duro iktidarı ile muhalif Ulusal Meclis arasında krize neden olmuştur.

2016 yılında muhaliflerin darbe girişimi hazırlığında olduğunu iddia ederek, 60 günlük Olağanüstü Hal ilan eden Maduro, Ulusal Meclisi de kapatma tehdidinde bulundu. Muhalif liderlere baskı uygulayarak onların gözaltına alınması kararı da alan Maduro'ya karşı ülke içinde ve dışarıda protestolar artmaya devam etmekteydi. Ulusal Meclis, Anayasa reformları gerçekleştirerek, Devlet Başkanının başkanlık görevini 6 yıldan 4 yıla indirerek, başkanlık dönem sayısını da sınırlandırdı. Bunu müteakiben, 25 Ekim 2016 tarihinde Maduro'ya görevini kötüye kullanmadan dolayı *impeachment* sürecinin başlatılmasına karar verilse de, sonradan süreç sonlandırıldı.

2018 yılı Mayıs ayında Maduro, Venezuela'daki devlet başkanlığı seçimlerini kazanarak 6 yıl daha ülkeyi yönetme hakkını elde etti. Başkanlık seçimlerini kazanmasının ardından 11 Ocak 2019'da yemin töreni düzenleyen Maduro'ya, muhalifler seçimlerde hile olduğundan dolayı bu töreni gerçekleştirilmeme talebinde bulunmuşlardı. Buna karşılık olarak, Ulusal Meclis Başkanı Guaido, Maduro iktidarını tanımadığını duyurdu. Daha sonra ise kendisini geçici Devlet Başkanı ilan etti. Bununla birlikte Maduro, Devlet Başkanlığı Sarayı Miraflores'ten konuşma yaparak Guaido'ya destek veren ABD ile tüm diplomatik ilişkileri kestiğini ve ABD'li diplomatlara Venezuela'yı 3 gün içinde terk etmek talebinde bulundu.

BM Güvenlik Konseyi'nin Venezuela Toplantısı

Venezuela'da kriz derinleştikçe ve Maduro'ya

dış baskılar arttıkça, 26 Ocak 2018 tarihinde Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) ABD'nin talebi ile Venezuela'daki krizi görüşmek için acil toplandı. Rusya, krizi diyalog yoluyla çözmek gerektiğini öne sürerek ABD'nin toplantı talebine karşı çıksa da, Maduro karşıtı ülke sayısının artmasıyla ABD'nin önerisi kabul edildi. Rusya'nın krizin BMGK'de görüşülmesine karşı çıkma nedenini Rusya BM Daimi Temsilcisi Nebenzya, Venezuela'daki krizin uluslararası güvenliği etkilememiş olduğunu ve bu ülkenin iç işleri olduğu yorumunda bulundu. Venezuela'da yaşananları ABD'nin darbe girişimi olarak yorumlayan Rusya yetkilisi, bu nedenle toplantının iptal edilmesi için Güvenlik Konseyi'nden oylama talebinde bulunmuş; ancak 15 üye ülkenin gereken desteğini alamamıştır. 9 ülke² konunun gündeme alınması lehine oy vermiş; 4 ülke³ karşı çıkmış ve 2 ülke (Endonezya ve Fildişi Sahili) tarafsız kalmıştır.

“ Ülkede bugün mevcut ekonomik krizin nedenini Hugo Chavez'in uyguladığı yanlış ekonomik politikalarında aramak gerekmektedir. ABD yaptırımlarına maruz kalan Maduro, ülkenin dış borcunun yeniden yapılandırılması sözü vererek Uluslararası Para Fonu'ndan (IMF) yardım talebinde bulundu. ”

AB üyesi devletler tarafından Maduro'ya 8 gün içinde erken seçim çağırısı yapılmıştı. Seçimlerin yapılmayacağı takdirde Guaido'nun Venezuela Devlet Başkanı sıfatıyla tanınacağı belirtilmişti. Maduro, bunu ultimatoma olarak kabul

2 Danimarka, ABD, Büyük Britanya, Belçika, Fransa, Almanya, Peru, Kuveyt, Polonya

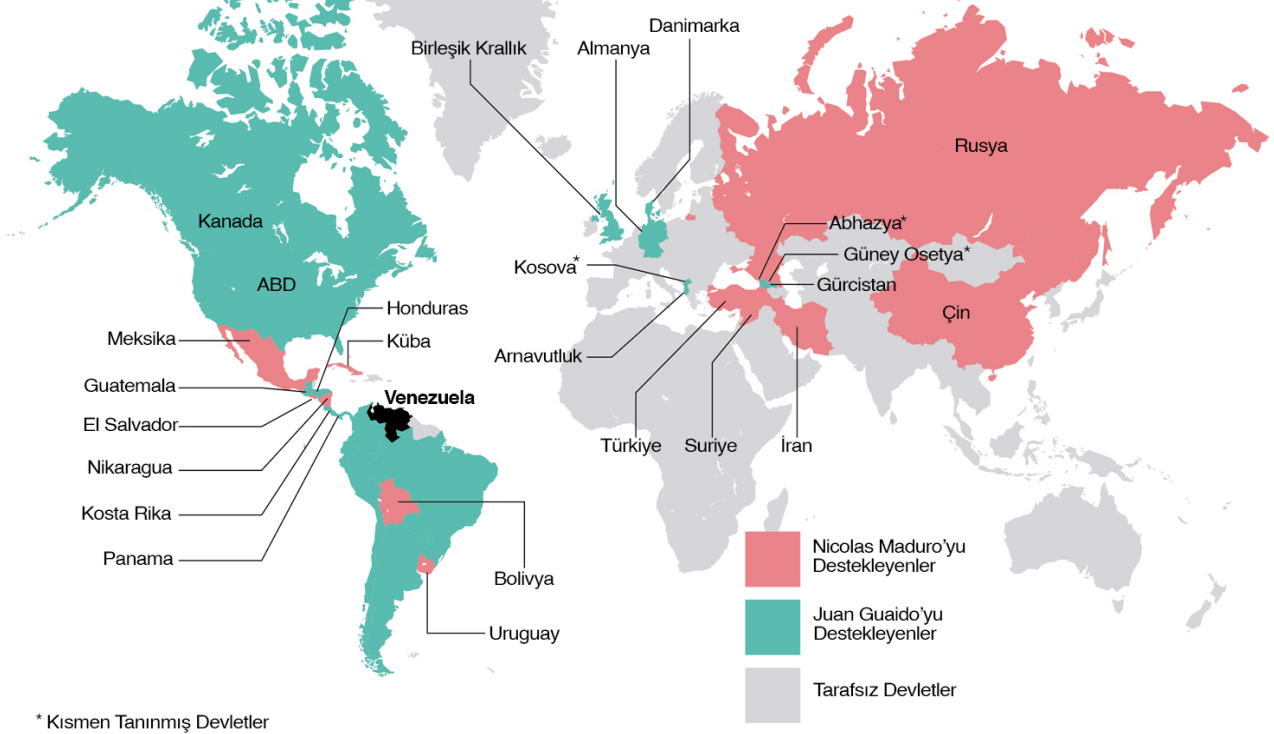
3 Rusya, Çin, Güney Afrika ve Ekvator Ginesi

ederek, bir sonraki seçimlerin planlandığı gibi 2025'te gerçekleşeceğini beyan etti. 31 Ocak tarihinde Avrupa Parlamentosu aldığı bir kararla Guaido'nun Devlet Başkanlığını tanıdığını duyurmuştu.

Maduro'ya ülkenin silahlı kuvvetleri destek verse de, bu desteğin ne kadar sürebileceği tartışma konusudur. Venezuela'nın ABD Büyükelçiliğindeki Askeri Ataşesi Maduro hükümetine karşı çıkarak, geçici lider olan Guaido'yu desteklediğini beyan etti. Ayrıca, Ulusal Ordu'nun içinde de zaman zaman Maduro'ya karşı başkaldırıların arttığı bilgisi de paylaşılmaktadır. Trump, ABD Başkanı olduktan sonra Venezuela'ya yönelik yaptırım politikaları ve olası bir darbe veya askeri müdahale girişimi tehditleri hız kazandı. Trump hükümeti, 2017 yılının ilk yarısı Venezuela Başbakanı Tareck El Aissami ve Yargıtay'ın 8 üyesine yaptırım uyguladı. Daha sonra ABD yaptırımını Venezuela Cumhurbaşkanı Maduro dâhil onlarla devlet yetkilisini de kapsadı. Ağustos 2017'de ABD'nin maliye kurumlarının Venezuela'ya her türlü yatırımını yasaklayan bir yaptırım daha uygulandı. Son olarak da Venezuela Devlet Petrol Şirketi PDVSA, ABD'nin yaptırım listesine girdi.

Ülkede bugün mevcut ekonomik krizin nedenini Hugo Chavez'in uyguladığı yanlış ekonomik politikalarında aramak gerekmektedir. ABD yaptırımlarına maruz kalan Maduro, ülkenin dış borcunun yeniden yapılandırılması sözü vererek Uluslararası Para Fonu'ndan (IMF) yardım talebinde bulundu. Fakat bu da ülkenin ekonomik krizden çıkması için yeterli olmamaktadır. Enflasyon ve devalüasyon hızlı bir şekilde artmaktadır.

Nicolas Maduro ve Juan Guaido'yu Destekleyen Devletler

Venezuela'nın Bölgesel Örgütlerden Uzaklaştırılması

Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay ve Venezuela'dan oluşan ekonomik ve politik bölgesel ittifak olan MERCOSUR, 2016 yılında Maduro yönetimindeki Venezuela'nın birlikteki üyeliğini askıya alma kararı aldı. Başka bir bölgesel ittifak olan Amerikan Devletleri Örgütü (ADÖ) Genel Sekreterliği, Mart 2017 tarihindeki beyanı üzerine yeni seçimler olmazsa Venezuela'nın teşkilattaki üyeliğini askıya alma karara aldı. Bunun üzerine de Nisan 2017'de Maduro hükümeti Amerikan Devletleri Örgütü üyeliğinden çekildiğini beyan etti.

Venezuela ile sınırı bulunan Kolombiya'nın ismi Maduro hükümetine karşı girişimlerin başında gelmektedir. İki ülke karşılıklı olarak birbirilerini teröre destek vermekle suçlamaktadır.

Kasım 2017'de Kolombiya ve Venezuela arasında kriz patlak vermiş; Venezuela'ya ilaç gönderilmesini yasaklayan Kolombiya'ya sert tepki gösteren Maduro, ilaçları Hindistan'dan ithal edeceğini duyurmuştu.

Öte yandan 4 Ağustos 2018 tarihinde Venezuela Ulusal Ordusu'nun 81.yıldönümü töreninde konuşma yaptığı sırada Maduro'ya suikast girişiminde bulunulmuştu. Maduro bu suikastın Kolombiya ve ABD bağlantılı olduğunu iddia etmişti. Suikast girişiminden sonra Maduro, bu olayın arkasındaki isimlerden biri olarak Kolombiya Devlet Başkanı Juan Manuel Santos'un olduğunu iddia etmişti. Maduro yönetimine Latin Amerika'da çoğunluk karşı; sadece Bolivya, Nikaragua, Küba gibi devletler destek vermektedir.

ABD'nin Venezuela Politikası

ABD'nin Venezuela'ya yönelik olumsuz tavırları son bir senede yükselen bir hızla artmaktadır. 2018 yılında Trump'ın Oval Ofis'te danışmanlarına "Venezuela bölgesel güvenliği tehdit ederken, bu sorunlu ülkeyi ABD neden işgal etmesin" söyleminden, dönemin CIA Başkanı Pompeo'nun Venezuela'daki iktidarı değişmek için bölgedeki iki devletle görüştüğü söylemine kadar Washington'dan Maduro'ya göz dağı mesajları verilmekteydi. ABD Başkan Yardımcısı Pence, Latin Amerika turnesinde bölge devletlerini Venezuela iktidarını yalnızlaştırma politikası izlemeye çağırıyordu. ABD'nin Venezuela aleyhinde planlı bir şekilde 2016 yılından bu yana izlediği stratejiyi dikkate alırsak, ilk olarak Maduro rejimini içten çökertmek için ekonomik baskı uyguladığını; daha sonra, bölge devletlerini ve özellikle Venezuela'nın sınır devletleri ile ilişkisini mülteci krizini ön plana çıkararak kötüleştirme girişiminde bulunduğunu (Kolombiya-Venezuela ilişkileri örneğinde) ve nihayetinde, bölgesel örgütlerden Maduro iktidarını dışlama girişimlerini söyleyebiliriz.

“ Mayıs 2015'te Rosneft ve PDVSA arasında Venezuela'da Orinoko bölgesindeki petrol ve doğal gaz yataklarının işletilmesi ile ilgili 15 milyar dolarlık bir anlaşma sağlanmış; Aralık 2017'de ise Maduro, Karayip Denizi'nde iki büyük doğal gaz yatağının (180 milyar metreküp rezerve sahip olduğu tahmin edilmektedir) işletilmesi hakkını Rosneft'e vermiştir. ”

Rusya'nın Venezuela'daki Çıkarları

Rusya ile ilişkilerin geliştirilmesi hem Chavez hem de Maduro iktidarının dış politikada önem verdiği en önemli konulardan biridir. Özellikle, Putin'in 2000'li yıllarda Rusya Devlet Başkanı olduğu dönemde iki ülke ilişkileri hızlı bir ilerleme kaydetmiştir. 2014 yılında uluslararası piyasalarda petrol fiyatları düşene kadar, Venezuela 2025 yılına kadar Rusya silah endüstrisinin en büyük ithalatçısı olmayı amaçlamaktaydı. Ayrıca, Chavez döneminde Venezuela, ayrılıkçı Abhazya ve Güney Osetya'nın bağımsızlığını tanıyan bir kaç ülkeden biri oldu. Ekonomik kriz başladığında Venezuela petrol endüstrisine önemli yatırım yapan Rusya petrol şirketi Rosneft %49,9 oranında Venezuela petrol endüstrisinin işletilmesine sahiptir. Mayıs 2015'te Rosneft ve PDVSA arasında Venezuela'da Orinoko bölgesindeki petrol ve doğal gaz yataklarının işletilmesi ile ilgili 15 milyar dolarlık bir anlaşma sağlanmış; Aralık 2017'de ise Maduro, Karayip Denizi'nde iki büyük doğal gaz yatağının (180 milyar metreküp rezerve sahip olduğu tahmin edilmektedir) işletilmesi hakkını Rosneft'e vermiştir.

Son 18 senede Rusya'nın Venezuela hükümetine 15-18 milyar ABD Doları değerinde kredi verdiği iddia edilmektedir. Buna ilaveten ise Rus silahlarının Venezuela envanterine verilmesine ilişkin 4 milyar \$'lık kredinin yapılandırılması Mart 2019'a ertelenmiştir. Kasım 2017'de Karakas ve Moskova, Venezuela'nın 2011 yılında Rusya'dan aldığı 3 milyar ABD Doları değerindeki borcunun yeniden yapılandırılması konusunda ikili anlaşma imzalamıştır. Guaido'nun yönetimi ele aldığında Batı yanlısı dış politika

izleyerek Rusya'nın çıkarlarının tehlikeye girebileceği endişesi Moskova'da mevcut. Guaido, bu konu ile ilgili yorum yaparak Kremlin'in Venezuela ekonomisine önemli yatırım yapan bir ülke konumunda olduğu için çıkarlarının korunacağı vaadinde bulunmuştur. Rusya, Venezuela iktidarı ve muhalefeti arasında arabulucu olabileceğini duyursa da, bunun kabul edilmesi olasılığı çok zayıftır.

“Çin de Venezuela'ya yönelik Batı dünyasının tavrını eleştirerek, Maduro hükümetine destek veren devletlerden biridir. Ayrıca, Çin 2001 yılından itibaren Venezuela'ya en fazla kredi veren ülke konumundadır. Çin'in Venezuela'ya 2007-2016 yılları arasında verdiği kredi miktarı 62 milyar dolar civarında olmuştur.”

Guaido'nun söylemlerine rağmen, Venezuela muhalif kanadın temsilcileri arasında, rejim değişikliğinin ülkenin Rusya ve Kuzey Kore gibi “müttefiklerinden” uzaklaşarak gerçek müttefiklerinin de değişmesi demek olacağını vurgulamasını Kremlin'de iyi anlamaktadırlar.

Rusya hem de zaman-zaman Venezuela'da askeri üs kurabileceği söylentileri ile de gündeme gelmektedir. Karayip Denizi'nde stratejik bir konumda bulunan ve Venezuela'ya ait olan La Orchilla adasında Rus askeri üs konusu 2018 yılı sonlarında yeniden aktifleşse de somut bir sonuç elde edilemedi. Rusya'nın Venezuela Büyükelçisi Zaemskiy, bu söylemlerin gerçek olmadığını, Venezuela Anayasasında da yabancı askeri üslere izin verilmediğini belirtmişti.⁴ Rusya'nın

4 „Посол России опроверг сообщения о переговорах по военной базе в Венесуэле“, <https://ria.ru/20181226/1548719988.html>, 26 Aralık 2018

Maduro iktidarı ile ilişkileri ve olası bir askeri üs kurma girişimi, bölgenin askerileştirilmesine karşı olan ve Venezuela üzerinde etki kurmaya çalışan Brezilya'nın Rusya ile ilişkilerini de olumsuz etkileyebilir. Venezuela aynı zamanda, Latin Amerika bölgesinde Rus çıkarlarının desteklendiği önemli merkezlerden biri olmakla birlikte; BM GK örneğinde olduğu gibi uluslararası sistemde Rusya karşıtı tüm kararlara karşı çıkması ile de bilinmektedir.

Çin de Venezuela'ya yönelik Batı dünyasının tavrını eleştirerek, Maduro hükümetine destek veren devletlerden biridir. Ayrıca, Çin 2001 yılından itibaren Venezuela'ya en fazla kredi veren ülke konumundadır. Çin'in Venezuela'ya 2007-2016 yılları arasında verdiği kredi miktarı 62 milyar dolar civarında olmuştur. Venezuela, Latin Amerika'da Çin'in en önemli 4. ekonomik ticari anlamda işbirliğinde olduğu ülke; Çin ise ABD'den sonra Venezuela'nın ticari ilişkiler yaptığı en önemli 2.ülke konumundadır. 2005-2015 yılları arasında Çin'in Venezuela'ya yatırımını yaklaşık 20 milyar dolar civarında olmuştur.

Türkiye'nin Venezuela'ya Desteği Ne Anlama Gelmektedir?

Latin Amerika bölgesinde Türkiye ile ilk diplomatik ilişkiler kuran devletlerden biri Venezuela'dır. 1950 yılında kurulmuş diplomatik ilişkiler uzun yıllar pasif bir şekilde devam etmiş; 2016 yılından üst düzey karşılıklı ziyaretler artmaya başlamıştır. 2016 ve 2017 yıllarında Maduro farklı etkinlikler kapsamında Türkiye'yi ziyaret etmiş; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ilk defa 2018 yılı sonlarına doğru, Venezuela'ya resmi bir ziyaret gerçekleşt-

tirmiştir. 2018 yılında iki ülke ilişkilerinde ticaret hacmi yaklaşık 1 milyar \$ civarında olmuştur (ithalat 984 milyon \$ / ihracat 91 milyon \$).

Son dönemlerde iki ülke ekonomik ilişkilerinde altın ticareti ön plana çıkmaktadır. Venezuela'ya ait kamu maden şirketleri ve küçük maden işletmelerinin çıkardıkları altın, yaptırımlar nedeniyle artık İsviçre'de işlenemediği için; Türkiye'de işlenip altın paraya çevrilmektedir. Venezuela Merkez Bankası'nın Türkiye'ye altın satması ile ilgili olarak da ABD'den yapılan açıklamada bu konunun dikkatlice takip edileceği ve Venezuela'nın altın ticaretine uyguladığı yaptırım kararları kapsamında değerlendirileceğini duyurdu.

Yukarıda da belirtildiği üzere, Venezuela'daki krize tepkiler ve Maduro hükümetini destekleyen devletler genel olarak ideolojik yaklaşımlarına göre ayrılabilir. Bu yaklaşıma göre, Türkiye'nin Maduro'ya destek politikası istisna oluşturmaktadır. Fakat Türkiye'nin neden Venezuela'daki mevcut iktidara destek verdiğini anlamakta yarar vardır. Türkiye, öncelikle 15 Temmuz 2016 tarihinde iç ve dış destekli FETÖ terör gruplarının darbe girişimini yaşamış bir devlettir. Bu anlamda yasal olarak seçilmiş bir hükümete dış destekli güçlerin müdahalesine Türkiye'nin olumsuz tepki göstermesi doğaldır. Fakat, o zaman böyle bir soru da akla gelmektedir. Venezuela'da otoriter bir yapıya dönüşen Maduro hükümetinin kendi ülkesinde insan haklarını ihlal etmesi; vatandaşların ekonomik olarak açlık ve sefaletle sürüklenmeleri durumunda Maduro hükümetine desteğin Türkiye için ilerleyen dönemde nasıl bir avantajı olacağı tartışılabilir.

Sonuç

Venezuela sadece bir iktidar değişikliğinin değil aynı zamanda ideolojik olarak Batı karşıtı bir rejimin ortadan kalkmasının da eşliğindedir. Olası bir iktidar değişikliği ile Latin Amerika'daki sol hükümetlerin varlığı büyük ölçüde tehlikeye girecektir. Her ne kadar Beyaz Saray'dan Maduro'ya yönelik sert söylemler olsa da, ABD'nin askeri bir müdahalesi çok zor bir ihtimaldir. Rusya'nın yakın coğrafyasına askeri müdahalesini eleştirerek yaptırım uygulayan Beyaz Saray'ın aynı adımı atarak tepkileri üzerine çekmek istemediğini söylemek mümkündür. Fakat ekonomik olarak Maduro'nun tüm gelir kaynaklarını yok etmeye çalışarak ABD, büyük oranda Maduro'nun ülkeden kaçmasına kadar gidecek sivil bir değişikliği tercih ettiği söylenebilir.

ABD'nin uygulamış olduğu baskı yöntemi günümüzde uluslararası ilişkilerde gücün uluslararası hukuk üzerinde olduğu gerçeğini bir daha göstermektedir. Olası bir iktidar değişikliğinde, son dönemlerde uluslararası sistemde politik-askeri etkisini artırma girişimlerinde bulunan Rusya'nın Latin Amerika'daki en önemli dayaklarından biri elinden çıkmış olacak. Rusya'nın ABD'yi ülkede darbe girişiminde olduğu veya bir ülkenin içişlerine müdahale şeklinde eleştirisi her ne kadar doğru olsa da, Kremlin'in kendisinin yakın çevresinde aynı tehdit oluşturduğunu da unutmamak gerekmektedir. 2014 yılında Ukrayna'da Rusya'nın askeri müdahalesi ve ayrılıkçı bölgelere desteğini sürdürmesi ile bugün ABD'nin Venezuela üzerinde baskı kurması arasında herhangi bir fark yoktur. Rusya'nın Venezuela ile ilişkilerinde bölgede askeri üs kurma girişimi de ekonomik olarak zor bir dönemden geçen Rusya için sürdürülmesi kolay olmayacak

bir durumdur. Özellikle, bölgede ABD'nin yaklaşık 10 askeri üssü bulunmaktadır ki, Maduro rejimini koruma amaçlı böyle bir askeri üs kurmak efektif olmayacak.

Türkiye'nin Venezuela ile ilişkilerinin de gelecek dönemde olumsuz etkilenmemesi için Ankara sadece Maduro destekli söylemlerden kaçınmalı; dış müdahaleli darbe girişimleri

eleştirilerek demokratik bir şekilde rejim değişikliğinden yana olduğu ve ilerleyen dönemlerde olası bir Guaido hükümeti ile de ilişkilerini sürdürebileceğini beyan etmelidir. Maduro destekli söylemler ilerleyen süreçte sadece Karakas-Ankara ilişkilerini değil; Ankara'nın Latin Amerika'da Maduro karşıtı ülkelerle de ilişkilerini olumsuz etkileyebilir.

BİLGESAM Hakkında

BİLGESAM, Türkiye'nin önde gelen düşünce kuruluşlarından biri olarak 2008 yılında kurulmuştur. Kar amacı gütmeyen bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olarak BİLGESAM; Türkiye'deki saygın akademisyenler, emekli generaller ve diplomatların katkıları ile çalışmalarını yürütmektedir. Ulusal ve uluslararası gündemi yakından takip eden BİLGESAM, araştırmalarını Türkiye'nin milli problemleri, dış politika ve güvenlik stratejileri, komşu ülkelerle ilişkiler ve gelişmeler üzerine yoğunlaştırmaktadır. BİLGESAM, Türkiye'de kamuoyuna ve karar alıcılara yerel, bölgesel ve küresel düzeydeki gelişmelere ilişkin siyasal seçenek ve tavsiyeler sunmaktadır.

Yazar Hakkında

2001 yılında Azerbaycan'da Bakü Devlet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası Hukuk bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 2007-2009 yıllarında Otto von Guericke Üniversitesi'nde (Magdeburg/Almanya) Savaş ve Barış Araştırmaları bölümünde yüksek lisans eğitimini almıştır. Doktorasını "Post-Sovyet Güney Kafkasya ve Orta Asya'da ABD ve Rusya'nın çatışan NeoEmperyalist Dış Politikaları" konusu üzerine Westfalya Wilhelm Üniversitesi'nde (Münster, Almanya) yapmıştır. Rusya ve ABD'nin post-Sovyet ülkelere yönelik dış politikaları; Güney Kafkasya ve Orta Asya'da etnik çatışmalar; AB'nin post-Sovyet ülkelerinde insan hakları ve demokrasi politikası alanlarında uzmanlaşmıştır. İsmayıl, BİLGESAM'da Rusya, Kafkasya ve Orta Asya uzmanı olarak çalışmalarına devam etmektedir